

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

<i>Predplatná cena:</i>	Spisujú a vydávajú:	<i>Redakcia a vydavateľstvo:</i> V Budapešti I. ker. Döbrentey-úlica 18.
Na celý rok 2 zl. — kr.	MIKULÁŠ LEPSÉNYI	sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Na pol roka 1 „ — „	a GERHARD NÉMETH.	Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr.
Na štvrt roka — „ 60 „	Hlavný spolupracovník:	
Jednotlivé číslo 4 kr.	FRANTIŠ BLESZKÁNY.	

Prepichnutý mechúr.

Rovedali sme 6. januára tohoto roku, v prvom čísle nášho „Kreštana“, že sláva pána buchnutého Wekerlu podobala sa nafúkanému mechúru. Židovské a iné liberálne, zakúpené noviny nafúkaly ten mechúr, ktorý pýšno dvíhal sa vždy vyššie a vyššie, až kým kráľ do toho majstrovsky nafúkaného mechúrika hrou pichnul, a milý nafúkaný mechúrik slávy pána Wekerlu splasnul, skrčil sa ako vyschnutý, zodraný *krpec*.

Už celý jeden mesiac minul od toho času, ako sme našim milým rodákom ten splasnutý mechúr predstavili. Teraz našim milým a cteným spolupovníkom, ktorí so smelým srdcom a čelom bojujú a bojovať budú proti klamlivej svobodomyseľnosti, ukiažeme i tú ihlu, ktorou nafúkaný mechúrik ten bol prepichnutý.

Tú ihlu, ktorou nafúkaná sláva Wekerlu bola náhlo prepichnutá, prichystal si sám Wekerle, bez toho pravda, žeby bol myslel na to náhlé prepichnutie slávy a moci svojej.

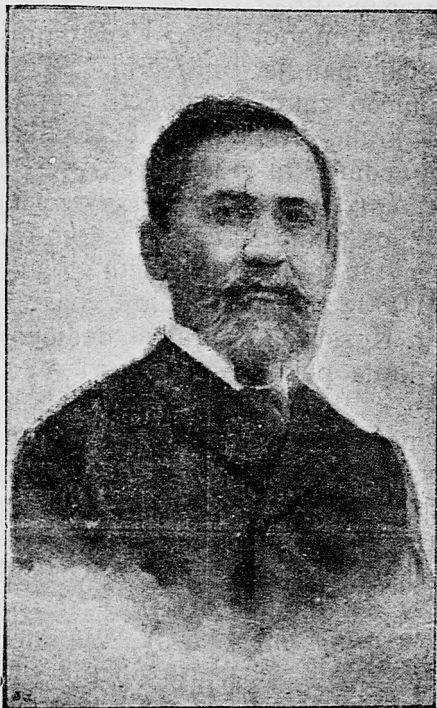
Novinky, „Hazánk“ rečené, 30. januára odhalily tú končitú ihlu, ktorou kráľ, slávu a moc Wekerlu nemilosrdne a náhlo prepichnul. Z tohoto odhalenia vysvitá figliarske šafárenie Wekerlu a krásna, svobodomyseľná uprimnosť a úcta ku kráľu.

Wekerle, bývalý a teraz už *dobře* pensionovaný ministerpredseda, ako nám už dobre známo, len s *pomocou Kossúthistov*, lavičiarov, previedol v snemovni ablegátov svoje nešťastné návrhy civilného párenia, nových matrík, beznáboženstva, recepčii židov, prestúpenia z kresťanskej na židovskú vieru atď.

Veď vieme, že Ludvik Kossúth na smrteľnej posteli svojej z Turína (v Taliansku) odkázal a odpísal lavičiarom na snem uhorský, aby sa vraj civilné manželstvo podporovalo, bárs by vraj pochádzalo *i od čerta*. Samo sebou sa rozumie, že Wekerle veľmi zaradoval sa tomuto odporúčaniu a tejto pomoci. Páni lavičiar, dľa rady Kossútha, verne podporovali vládu pri civilnem manželstve. Wekerle pýšno vyprával kráľovi, že ohromná väčšina ablegátov, zástupcov vraj *ľudu*, drží s vládou.

Za ochotnú pomoc Kossútha a lavičiarov, — možno — chcel a azda i musel sa *odplatiť* pán Wekerle.

Veď vieme, že: „niečo za niečo, a nič za nič.“ Len že kráľ o tomto odplatení nemesel vedieť nič. Veď Ludvik Kossúth preto býval až do smrti v Taliansku, pretože nášho uhorského kráľa, *nehcel uznať až do smrti za zákonného panovníka*. Takémuto pánovi a jeho

Minister pravosúdia:
Alexander Erdély.

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, pretože semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiať široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

privržencom *verejno* sa odplatiť nebolo možno; takéto volačo ministerpredseda kráľa nášho učiniť nemohol a nesmel. No, odplatiť sa chcel a zavdačiť pán Wekerle aspoň synovi Ludvika Kossútha, Frankovi Kossúthovi, ktorý už teraz za uhorského občana je prijatý a už i za ablegáta vystupuje a vodcom chce byť pánov lavičiarov. Nuž, ako že sa chcel zavdačiť Wekerle Frankovi Kossúthovi a spolu i lavičiarom?

Ako spomenuté novinky, Hazánk, písaly, pán Wekerle 100,000 zl. slúbil Frankovi Kossúthovi za písma a listiny starého, nebohého Kossútha. Tieto staré písma, ako znamenitá vraj a pamätihodná vec, musia sa vraj dať do krajinského muzeuma, t. j. do toho veľkého domu, kde sa rozličné starožitnosti: zbroje, šaty, staré peniaze, obrazy atď. nachádzajú a ochraňujú.

Do tohoto domu (muzeuma) bol by rád p. Wekerle dopratal i spomenuté, staré písma L. Kossútha za krásnu summu, 100,000 zlatých.

Odkiaľ ale vziať túto driebnu, šumnú bagatel, a odkiaľ vyplatiť Franka Kossútha? Bez predbežného dovolenia kráľovného nemohol to Wekerle urobiť; pretože tá obyčaj panuje, že keď vyše 25,000 zl. chce vláda niečo zakúpiť, *dovolenie* musí prv pýtať od kráľa. Ale Wekerleho mrzelo to čertovsky, povedať kráľovi, že tých 100,000 zl. za *Kossúthové* staré písma chce vyhodiť z krajinskej pokladnice. A preto, aby nemusel predbežne pýtať dovolenie kráľa, podeliť chcel tých 100,000 zl. na *menšie* čiastky a tak chcel vyplatiť Fr. Kossútha. Na takýto spôsob malo byť právo kráľa pekne obejdnuté a potajomne zatreté.

Mudrlant Wekerle teda na päť čiastok podelil tých 100,000 zl. a *prvá čiastka*, 20,000 zl., už do *tohoročných*, krajinských rozpočtov bola horevzatá. V 22. punkte rozpočtu na 1895 rok, stojí týchto 20,000 zl. Nič tam nestojí, *čie písma* a vážne listiny sa majú zakúpiť; len toľko stojí tam, že „na rozmnoženie listárne“ krajinského muzeuma, potrebuje sa, ako prvá čiastka, 20,000 zl. že sa staré písma L. Kossútha majú zakúpiť, Wekerle zaiste hanbil sa vyložiť. A prečo? Nuž to on sám musí vedieť najlepšie. Však, keď sú tie staré, azda už i od moľov navštvované písma Kossútha tak vzácne pre krajinu, Wekerle mohol túto *vzácnosť i verejne* uznať a *zreťedelne* do počtov krajinských vyložiť.

Nuž ale nechcel kráľa uraziť pán Wekerle a vyzradiť, že je Kossúthovi a lavičiarom povdačný.

Lež vyšol klínce z vreca. Kráľovi ktosi *pošepnul*, aké sa to majú písma za krajinské

peniaze zakúpiť a ako sa to vyfiglovalo. A preto kráľ hneď dal na vedomie Wekerlemu, aby sa chystal *na cestu*. Správca muzeuma, Fr. Pulszky 19. decembra išol do pensie; 23. decembra zas Wekerle dostal *obšit*, práve po svojich veľkých *vítazstvách*. Minister Eötvös, a tajomník Gustáv Pulszky, tiež vyskočili zo služby, pretože do zakúpenia tých starých písem tiež mali byť zamotaní.

Teraz už vieme teda, prečo nechcel Wekerle pri svojom lúčení vyzradiť, že *prečo* stratil *dôveru* kráľovu. Nie pre civilné manželstvo, lež pre Kossútha. Kossúth bol tá *ihla*, ktorá nafúkaný mechúrik prepichla.

Lež tejto pesničke ešte není koniec. Syn L. Kossútha i na *písme kúpnopredajnom* dostal od vlády právo ku tým 100,000 zlatým; a čo je najkrajšie, dovoleno vraj mu bude, kým celkom nebude vyplatený, osobné a súkromné písma z truhlice svojho otca kedykoľvek *vybrať a si zadržat*. Syn Kossútha teda dostane 100,000 zl., a nechá v starej truhlici pre krajinu to, *čo on chce*. To je veru znamenitý predaj.

Keď Bánffy nastúpil miesto Wekerlu, slúbil vraj, že tých 20,000 zl. z krajinského rozpočtu vynechá, alebo aspon vraj *premení*, preinačí. Len že syn Kossútha kúpnopredajný list už vo vrecku má, ba už ho i vraj u jednej banky (peňažný spolok) *zametil*, a 100,000 zl. do svojho vrecka strčil. Jestli Bánffy teraz už tejto banke nebude chcieť platiť, banka zažaluje našu svobodomyseľnú vládu. Toto krásne deditvo nechal Wekerle po sebe.

Tieto veci vládne noviny zapieraly. No teraz už isto vieme, že tých 20,000 zl., ako prvá čiastka, v skutku na zakúpenie starých písem nebohého Kossútha bude obrátené. Sám minister Vlassics vyzradil 1. februára v snemovni, na otázku Eugena gr. Zichyho; že veru písma Kossúthové krajina zakúpi, a tých 100,000 zl. v skutku že budú z krajinskej kassy vyplatené. Lavičiar, Kossúthisti, keď toto počuli, búrlivo éljenovali a rukama tleskali vláde na slávu. Len to je otázka, či aj *chudobný ľud* plieska rukama, keď počuje, že na školy, na roľníctvo a priemysel niet peňazí, ale na nové matriky a na staré písma Kossúthové vždy sa najde čerstvý groš a čerstvé tisíce. — Kam už povede tá naša svobodomyseľnosť!

Ludomil.

POLITICKE CHYRY.

Voľba v Čáktorne. 7-ho t. m. zapásali sa Julo Wlašič minister učby a dr. Františ Major kandidát ľudovej strany v Čáktorne. Môžeme si myslieť, jak veľikánske podkupovanie, napájanie, jaké násilnosti vykonávala vláda v záujme ministra Wlašiča. Wlašičova strana vidíac silu protivnej stránky, všemožne na tom bola, aby započala bitku, aby vynútila vyzdvihnutie voľby. Františa Bonitz, redaktora to novin „Fejérmegyei Napló“, keď išol na telegraf aj napadli a človeka bez všetkej obrany pokrvavili. Navzdor tohoto Majorovci každého výstupku sa na toľko chránili, že Wlašičova stránka nemôhla dosiahnuť cieľ. Chytili sa iného fortieľa. Majorovcov vyzavreli z miestnosti, kde sa hlasovalo, aby nemôhli hlasovať; z pomedzi tých, ktorí sa hlásili k hlasovaniu odmrstili 50-tich. Zakupovali hlasy. Tak potom predsa podarilo sa pre ministra poistiť väčšinu 54 hlasov. Na Majora hlasovalo 1219, na Wlašiča 1273. Keď víťazstvo aj ministromi ostalo, ale jesto v čáktorňánskom okrese mocná ľudová stránka, ktorejžto víťazstvo pri následovných voľbách môže sa za isté pokladať.

Strojáca sa ľudová strana. Ľudová strana v prešporskej stolici, pod týmto menom sa utvorila. Na utvoriace shromaždenie, ktoré sa v dejepisnom paláci kniežata primáša vydržovalo, putovali do Prešporku všetci katolícki kňazi stolice. Boli na tom shromaždení i svetskí vo veľkom počte. Predovšetkým prečítali program sústrednej ľudovej strany medzi tlapkánim a radostnými výkrikmi. *Konečne vyhlásili program za prijatý* a vo všetkých okresoch stolice ustrojili výbory. Za predsedu stoličnej ľudovej stránky jednohlasne zvolili prešporského pravotára Karola *Otočku*. Ľudová stránka stroj sa i v Prievidzi, Michal Jurišš tamejší farár a Jozef Tamaskovič bajmocký prepošt vedú ústrojné pohyby. Z prievidzského kasína vystúpili všetci kňazi na tom vidieku a z domu do domu chodiac s podpisom sbierajú údov ľudovej stránke. Ustrojenie už na toľko pokročilo, že najbližšie i ústrojné shromaždenie budú vydržiať. V Svätom-Benediku (tekovsk. st.) a v susednej obci Kováči v minulý týždeň pod predsedníctvom farára sa držalo veľké ľudové shromaždenie, na ktorom utvorili ľudovú stranu. Len napred v celej krajine!

Žombolánsky mandát. Reisziga štátneho to tajomníka podľa chyru vymenujú za nadžupana. V páde jeho vymenovania v uprazdnenom žombolánskom okrese vystúpi Jozef Babiš statkársky riaditeľ grófa Csekonicisa, ponieváč v páde tom že vystúpi Babiš, ktorý nepatrí ku žiadnej stránke má iste 1200 hlasov a proti nemu sotva postaví slobodomyseľná stránka kandidáta. V tejto veci vodcovia všetkých stránok v Žombole dôvernú poradu vydržovali.

Vymenovanie údov do vyšej snemovne. Bánffyho vláda robí prípravu na nastávajúcu cirkevno-politickú dohodu vo vyšej snemovni, ale táto príprava je len jednostraná. A síce ako polúradne sa oznamuje tri uprazdnené miesta vo vyšej snemovni, ktoré závisia od kráľovského vymenovania, už sú zaplnené. Údom do vyšej snemovne až do smrti vymenoval kráľ, bývalého ablegáta a podžupana Dioniza Dóryho, ďalej Imricha Ivánka skutoč. vnút. tajom. radcu a Jána Latinoviča bývalého ablegáta. Ivánka ešte za času Kolomana Tiszu bol kandidovaný na členovstvo vyšej snemovne,

i z ablegátstva v tej nádeji zažakoval, že sa dostane do vyšej snemovne. Ale Wekerlova vláda ho nechala padnúť a veľ ho barón Dezider Bánffy dal vymenovať. Imrich Ivánka súc veľkým majstrom slobodnomurárskej veľkej lóže v Uhorsku, má dosť zásluh na členovstvo vo vyšej snemovni. Vláda tým vymenovaním však ani najmenej nedoplnila chybujúce členovstvo vo vyšej snemovni, lež z príčin ľahko porozumiteľných len chybné rady liberálnych mužov napravila, kdežto o štyroch údoch cirkevno-politickej opozície, ač ich hodnosť už je veľmi dávno uprazdnená, ani spomienky ešte nebolo. Neni doplnené miesto teumského opáta, belgrádskeho biskupa, auramského priora, a lugošského biskupa na ktoré hodnosti vymenované osoby pravdaže všetky by zaujali miesto v opozícii. A takto jakýmkoľvek spôsobom prekazit väčšinu u nás nazývajú parlamentarizmom.

Krajinský snem.

V Budapešti 7. februára.

Hneď na počiatku zasadnutia vstal Ottó Herman a vyslovil sa, že ani zápisnicu minulého zasadnutia nemožno je uhodnoverniť, ponieváč není sto ablegátov prítomných. Predseda Szilágyi však mu odpovedal, že nemá pravdu, lebo podľa domácich pravidiel k uhodnovreniu zápisnice není treba viacej než štyriacť zastupiteľov, keď proti zápisnici nikto neučinil námítku. Štyriacť ale zastupiteľov bolo prítomných, a tak zápisnicu uhodnovernili.

Potom započali rokovať o rozpočte obrany. Tu z s požadoval Ottó Herman, aby sa zastupitelia spočítali, lebo že ich není ani sto, koľko sa ich požaduje. Predseda tedy nariadil, aby ich spočítali, vtedy ich už bolo sto. Juraj Szerb referent prosil snemovňu, aby na útraty výučby rekrútov, ktorých toho roku o 7758 viacej bude, vzali do rozpočtu 600,000 zlatých viacej. To je tá sada, ktorá strovila zbytok rozpočtu, čo v prvom čase vladárenia Bánffyovho kabinetu, znamená, že už v rozpočte nám chybuje.

Po Jurajovi Szerbovi prevzal slovo Ferdinand Horánszky a prizvukoval, že minister obrany bol by povinný z roka na rok preukázať pozostalosti, ktoré skúsil pri rekrutirke, lebo bez tohoto rokovať o tom návrhu toľko znamená, jako uraziť vážnosť zákonodárstva. Ináč ľúto mu je, že veľlajší minister finansov tak prísno nezachádza, jako jeho predchodca, ktorý 600,000 zlatých nepopustil ministromi obrany, a ktorý súčet ani on — Horánszky — nepovolí.

Oprotivná strana požadovala, aby minister obrany hovoril. Barón Fejérvary hladajúc iste písmo kyvnul rukou, že hneď prehovorí, na čo medzi ním a Ugronom stalo sa to nie najkrásnejšie hadanie.

Horánszky zadal návrh, aby minister obrany každoročne predostrel výsledok rekrutácie predošlého roku, čomu minister odporoval. Návrh Horánszkeho podporoval i gróf Albert Apponyi a celá ľavica, lebo že ten návrh cieľi na to, aby snem ministra kontrolirovať môhol, čo je aj docela slušno. Ponieváč dvacať ľavičiakov pisobne požadovalo, aby sa menovite hlasovalo, predseda nariadil menovité hlasovanie. Výsledok bol tento: Na návrh Horánszkeho hlasovalo 78 ablegátov, proti nemu 137 a takto snemovňa odhodila návrh Horánszkeho.

Ostatné sady rozpočtu potom bez dohady spolu so všetkými oznammí prijali.

V Budapešti 8. februára 1895.

Dnes započali pojednávať o rozpočte torby pravosúdia. Dohadu započal Imrich Latkóczy jako referent krásnou rečou, v ktorej vychvaľoval Dezidera Szilágyiho, že jak veľkú prácu onen vykonal.

Za ním predniesol svoj program Alexander Erdélyi minister to pravosúdia. Snemovňa ho s veľkou zaujímavosťou očúvala. Minister vôbec s politikou sa nezaoberal. Oznamoval, že ešte toho roku snemovni predstrel zákonné návrhy o zdedení, o poriadku pravoty atď., že uvedie do života nové manželské právo. Prislúbil potom minister nové miesta pre kráľovských notárov, prísne zachovanie sudcovskej neodvislosti atď. Na konci reči barón Bánffy a barón Fejérváry ministri a mnohí ablegáti ho pozdravili.

Z ľavej strany Pavel Kemény sa zaoberal s programom ministra pravosúdia a za hlavnú jeho chybu označil, že sa nestará o poľahčenie pre chudobnejší ľud, ktorý si pravdu vyhľadáva, a že to bola i chyba Szilágyiho.

Z národnej strany Viktor Issekutz dlhšiu reč predniesol, v ktorej sa pýtal ministra, či cestou zákona, alebo rozkazom chce do života uviesť to nové manželské právo? V druhej čiasťke svojej reči napadol Leva Žsitvayho, predsedu to budapešťanského súdu, na oči mu vyhadzujúc že pri pravotách nechová sa nestranné. Jemu oproti hovoril Julo Horváth, ktorý neschvaľoval to, že Issekutz ešte nedokonanú pravotu pred snemovňu doniesol. Potom rečnil Julo Šaghy proti uradovaniu Szilágyiho, ktorý jako minister miesto práce na celý kruh právneho života sa vzťahujúcej vytrhol jednu čiasťku zo súkromného práva totiž manželské právo, s čím miesto poriadku vojnu zapríčinil.

V Budapešti 9. februára.

Zasadnutie sa započalo s malou vojenskou šarvatkou. Ernest Tóth, Aladár Tóth a Münnich hovorili o výkaze výsledkov pri rekrutácii. Ku dennému poriadku totiž k rozpočtu torby pravosúdia prvý preriekol Geza Polónyi a rečnil skoro dve hodiny. Štipľavo a lstive rečnil; zvláštne posudzoval skutky Szilágyiho. Arthúr Jellinek tiež zdĺhavo rečnil; v reči svojej zastával Szilágyiho a Erdélyiho.

Szilágyi bývalý to minister pravosúdia bránil sa proti nápadom zo stránky Polónyiho a Méreyho. Silno posmešnú reč Szilágyiho ľavá stránka ustavične pretrhovala. Keď prestal rečniť, Polónyi a Mérey v osobnej otázke hneď mu odpovedali. Predošlý, že síce bol na tom, aby sa manželské právo reformovalo, ale že oproti prednesenému zákonnému návrhu nikdy sa nezriekol práva kritiky a že Szilágyi mu je povinnen povďaku, že ho upozornil na nedostatky manželského práva v Chorvátsku. Mérey ale to odpovedal ministromi, že nikdy ho nekuniroval o protekciu. Bývalý minister pravosúdia na to odpovedal, že ten výraz „vážnym sa činiaci pravotár,“ aby ten vzal na seba, kto sa cíti byť trafeným. Polónyi ale že ľahko môže odbehnúť so svojimi zásluhmi, ponevác tie nie sú ťažké. Vládna strana sa rehotala.

Zkaza „Elby.“

30-ho januára stalo sa hrozné nešťastie na severnom mori. Severné alebo ináč nemecké more rozprestiera sa medzi Anglickom a Hol-

landiu ťahajúc sa na sever. „Elbe“ zvaná nemecká loď šla v ten čas do Ameriky na palube majúcej vyše 380 cestovateľov, lebo mená mnohých neboly naznačené.

Ján Vevera obyvateľ to v Clevelande (Ohio) v Amerike, od rodu Čech prišol z Ameriky navštíviť svoju vlasť Česko a chcel sa navrátiť domov do Ameriky, bol očitým svedkom toho nešťastie, z ktorého i sam len horko-ťažko svoj život zachoval následovne vypráva o ňom:

Asi o pol šiestej hodine prebudil som sa. Vtedy ešte všetko bolo ticho, nič nebolo očuť, iba klepanie mašiny a vlnobitie na bokoch lode zas som zaspal, ale asi o desať minút strašný prask ma zobudil. Vstal som a videl som, že je všetko v zmätku. Vybehol som hore na palubu a jedného poštového sluhu som sa pýtal, čo sa stalo. Sluha celkom bol tichý a odpovedal mi, že sa nič nestalo. Ja som však videl, že sa v skutku nečo vážneho muselo stať, na čo, bežal som dolu opozreť moju vnučku, ktorá so mnou cestovať chcela do Ameriky. Ale už nebolo možno sa dostať ku jej kabínu, lebo hromada polamaného dreva stála mi v ceste; nahliadnúc, že sa nemôžem k nej dostať; bežal som do môjho kabínu, vzal som na seba nepremokavý plášť a niekoľko chránivých pásov som zapäl okolo seba. Potom som vyšol na palubu a hneď som videl, že loď veľkú dieru dostala a hneď sa zanorí. Potom spustili člnky. Pýtal som sa, či mám si sadnúť na nektorý člnok, ale mi odpovedali. *Nie, prv ženské a deti musia si posedať. Medzitým ľudia okolo mňa od ľaku a strachu skoro zišli z rozumu.* Niektorí zbadajúc na mne chránivé pásy, chceli mi ich odňať. Ale sa mi podarilo ich od seba odsotiť.

Za ten čas člnky sa už naplnily, a ja som si myslel, že sa už na žiaden nedostanem, a potom nemôžem mať žiadnej nádeje, že sa zachovám. Išol som k operadlu a keď člnok sa pohol a vlna ho zdvihla, doňho som vskočil. Jedon z tých ľudí, ktorí už v ňom boli, chceli ma von vysotiť, ale som ho silno chytil, mysliac si: *Jestli zahynem, pojdeš so mnou.* Ten človek, tak sa zdá, porozumel ma a prestal ma von tisknúť. Videli sme, keď sa Elba ponorila, a potom nás vlny nesly, pokým nás jedna rybárska loď na seba nevzala.

Príčinou toho nešťastia bola jedna anglická loď, ktorá sa do tej nemeckej lode Elby uderila a v nej veľikánsku dieru prelomila. Elba sa plavila v juhozápadnom smere a na pravom boku zbadala anglickú paroloď menom Krathie, a preto podľa námorských zákonov musela podržať svoj smer. Oproti Krathie, ktorá v severnom a trochu v západnom smere sa plávala, bola by povinná bývala vyhnúť zo svojho

smeru a za loď nemeckú sa dostať. To Krathie neurobila, lež pred ňou chcela prebehnúť: takto sa nešťastie stalo. Kapitán anglickej lode sa veľmi špatne držal. On musel zbadať to nešťastie a neposkytol pomoc žiadnemu. I samé anglické noviny ho odsudzujú. Námorská vrchnosť vydala rozkaz, aby toho kapitána chytili. Zachránení cestovatelia Elby parolod Krathiu ešte o dve hodiny neskoršie potom srazení videli na blízku; ale nič neurobila na pomoc tým, ktorí sa s vlnami zapásali.

Zachránená slečna Anna Bökker vyprávala, že v čas srazenia ona, jako skoro všetci cestovatelia boli v posteli a jeden silný prask ich zobudil. Hneď sa ponáhľala na palubu, a videla, že práve jeden člnok spustili na vodu. Vsadili hu do jedného člnka, ktorý sa hneď prevrhol. Všetci padli do vody, ale usilovali sa prísť na palubu Elby. Slečna Bökker chytila sa prevrnutého člnka, potom iný člnok hu vzal.

Stollberg tretí officier Elby na tú otázku, že či zná vysvetliť to nešťastie, odpovedal, že je neni v stave to vysvetliť a vôbec neni pravdepodobné, že by to i neskoršie vyšlo na vrch, lebo strážnik na palube sa zatopil.

Kapitán rybárskej lode Wildflower menom Wright následovne vypráva:

„V stredu predpoludním okolo 11 hodiny stalo sa. Na juhovýchod sme boli od Lovestofta (mesto na anglickom brehu) a naša loď len pomaly napredovala, lebo za nami sme ťahali sieť. Vtedy asi v diaľke na jednu mílu zbadal som jeden člnok. Ďalekohľadom som videl že ľudia na ňom sa usilujú vzbudiť našu pozornosť. Hneď som im kývnul klobúkom, aby som ich utíšil. Hneď som rozkázal, aby vťahli sieť, čo skoro polhodiny trvalo. Konečne sme sa dostali k tomu člnku a jeden povraz sme im hodili, ale oní cestovatelia od zimy boli tak zmrazení, že neboli v stave chytiť; . . . ale konečne podarilo sa upevniť ten povraz k člnku a ho pritiahnúť k našej lodi; vtedy jedna čiast tých výlodní s takou silou vskočila na našu loď, že povraz sa zas odtrhol. Nová práca, nové namáhanie! Podarilo sa nám konečne i ostatných zachrániť. Jediná ženská, ktorá bola medzi nimi, na dne člnka ležala, vo vode, len jedným pláštom bola pokrytá. Žiadnej šaty nemala na sebe, ani obuvy na nohách. Keď sme ich zachránili, opatril som ich teplými šatami. Isto je, že tí výlodní ani za jednu hodinu neboli by môhli žiť ďalej, keď nedostanú pomoci. „Boli by zmrzli, lebo na palube mojej lode na tri palce hrubý ľad bol.“

Bohužiaľ, včul už nad všetku pochybnosť je isto, že okrem siedmich cestovateľov a šest-

nástich matrózov, cestovatelia a matrózi Elby všetci do jedného zahynuli.

Medzi obetami lode *Elby* sú i traja židia. Z Košíc, asíce Daniel a Adolf Gutmann a ich sestra. Títo dobrí vtáci mnohých ľudí chudobných poklamali; a všeliaké iné klamstva povykónávali; pred trestom chceli utiecť do Ameriky; z peňazí ešte im asi bolo ostalo 16,000 zl. Sestru 28-ročnú dievku preto vzali so sebou, lebo jej tie peniaze do šiat zašili. Zaopatřili si tri cestovné listy na meno Frank, lebo i týmto menom sú medzi cestovateľmi zaznačení. Že sa oni na tento útek pripravovali, vysvitá i z toho, že Daniel Gutmann svojej žene v Abauj-Szántove zanechanej, ktorá je včul tehotná, tak naložil, jaknáhle bude možno, aby prišla za ním do Rio de Janeira hlavného to mesta Brazílie. Len že bohužiaľ i mnohí nevinní s týmito dobrými vtákmi v severnom mori našli svoj hrob!

Podľa úradne vydaného oznamu okrem tých Gutmannov ešte triať dva ľudia z Uhorska s Elbou zahynuli, menovite:

Zuzana Bálint, Štefan Bálint a Viktor Bálint zo Zemlinu; *Franciška Drukker* Marmaroš-Técső; *Maria, Alžbeta a Ondrej Bleško* zo Sáriša; *Marek Trubač* Somos-Ujfalú; *Ján a Pavel Suchý* Spiš; *Matej Vanczás, Ján Benya a Michal Turcsányi* Szabadka; *Juraj Antonyi a Ján Bezák* Peters; *Juraj a Ján Čizmár* Soporc; *Juraj Plošák* Bobrov; *Eva Solár* Laksár-Nová-Ves; *Juraj Kováč* Balajt; *Maria a Eugen Babos* Prašov; *Michal Gajdos* Teplička; *Ján Zoós a Ondrej Szabó* Velká-Bittša; *Michal Bodnár, Ján Franyó a Ján Zobora* Széplak; *Jozef Hudak* Paks; *Mária Borzsák* Dolo; *Ladislav Moterko* Podolin; *Julia Puha* Krompach.

Tlačová pravota novín „Magyar Néplap“-u

Jako sme už spomenuli v 50-tom čísle „Magyar Néplap“-u minulého roku vyšol jeden článok pod nápisom „Stalo sa,“ pre ktorý kráľovský pravotár redaktora »Magyar Néplap«-u obžaloval, že urazil kráľa.

Tlačová pravota pojednávala sa 7-ho tohoto mesiaca, ku ktorej Mikuláš Lepsényi so svojím advokátom Samuelom Višontaym sa dostavil.

Samuela Višontayho židovského pravotára, ablegáta to krajnej ľavice, veľkého priateľa cirkevno-politických zákonov poprosil, na svoju obranu. Prečo? Aby jasno dokázal, že v tejto pravote urážka kráľa je len titul na to, aby kráľovské pravotárstvo redaktora »Magyar Néplap«-u môhlo potužiť a pokárať. Redaktor chcel dokázať, že spravodlivý muž, keď jeho stanovisko sa aj protiví stanovisku našich novín, predsa musí vyznať, že v tom spomenutom článku neni urážky na kráľa. Chcel dokázať, že koho ani tie isté zásady, ani náboženstvo k nám neviaže, musí i ten vyznať, že re-

daktor je nevinný a keď je vyzvaný, aby vyriekol svoju mienku, musí povstať, na jeho obranu. Preto náš redaktor si vyvolil za advokáta žida a neodvisliackeho Samuela Višontayho.

Pojednávanie sa započalo s tým, že sa prisajná stolicá utvorila. Údami jej stali sa: Jozef Gutwillig, gróf Blažej Bethlen, Ludvík Apáthy, Simon Schwartz, Adolf Schuster, Gabriel Kohn, Ignác Trebitsch, Štefan Fábry, ml. Františ Eich, Jozef Eisele, Leopold Fischer a gróf Adalbert Hugonay; doplnováciami údami: Adolf Silberstein a Ondrej György.

Predseda däl prečítať obžalobu, a i ten článok, pre ktorý náš redaktor bol obžalovaný.

Potom vyslúchali Mikuláša Lepsényiho. Článok ten on písal a zodpovednosť zaň na seba vzal.

Po dokázke prišol rad na pravotné reči.

Vizlendvay kr. podpravotár na silu chcel dokázať, že ten článok obsahuje urazenie na kráľa. V svojej surovej reči dovolil si nezďajné urážky. Podľa neho ten článok je plodom obmedzenej hlavy, ktorý pochádzal zo žiadosti, aby pozornosť vzbudil, a z fanatismu. V takomto tóne hovoril až do konca, nie k veľkej česti ani podpravotárovi ani Zsitvaymu súdnemu to predsedovi, ktorý takýto zvuk a maniere strpel pri vážnom to pojednávaníu a podľa jeho povinnosti nenapomenul kr. pravotára, aby odhovoril svoju obžalobu, a nevyčrpal svoju úlohu v urážkach.

Dr. Samuel Višontay s tým započal svoju mohútnu bránivú reč, že sa tu nechce s politikou zaoberať, potom že pochybuje, že onen obviňovaný článok urazenie na kráľa obsahuje.

Jedon katolícky kňaz, pravi, zaoberá sa s pôvodom uhorskej koruny spojené s civilným manželstvom, či jeho pochop je pravý alebo nie, nepatrí k veci. Obžalovaný sa domnieva, že koruna sv. Štefana je napadnutá a z tohoto vyvíňujú: napísal svoj článok. Že či sv. koruna a kráľ je tá istá osoba, to trestný zákon nám povedá, keď vyslovuje, že len to sa má považovať za urazenie kráľa, čo osobu kráľa uráža. Tedy, keď my hovoríme o uhorskej korune, to nevyznamenáva osobu kráľa. Koruna je práve tak svätá, jako uhorská národná barva. Vtedy, keď tú barvu napadli, našu zástavu nazvali handrou, kdeže bol vtedy kráľovský pravotár, ktorý by bol obžalobu predniesol pre urazenie kráľa. Prečo že v takomto páde neprednesú žalobu pre priestupok proti ústave. — Vlastné svoje náboženstvo bráni katolícky kňaz s nepodvratnou svojou vierou. Celé katolícke kňazstvo sa pohlo, ešte pred potvrdením civilného manželstva, biskupský sbor s nápisom sa chystal pred kráľa, a vtedy vyšol tento článok, na ktorý verejný žalobník sa tak veľmi hnevá. Jakokoľvek sme privrženými tejto slobodomyselnej ustanovizne, nemáme zapomenúť, že 9 millionov uhorského ľudu videlo tu urážku svojho náboženstva. Ten obžalovaný je katolícky kňaz, ktorý život len zo seminára zná, ktoréhožto všetka viera, všetka myseľ, celé jeho povolanie je žiť jedine zásadám viery. Vo Francúzsku i nad obyčajnými zločinmi prisajní súdía a vieme, že prisajní takého muža, ktorý pre cudzoložstvo nekoho zabije, za nevinného vyhlasujú. A čo že je pohnútkou tohoto, láska a žiarlivosť. Vysoko ctení páni prisajní! Čo je tam svetská láska, to je tu láska viery. Čo tam pochádza z lásky, to je tu horlivosť. Tam k ženskej, tu ku krížu sa javí láska. Od Vás závisí — takto dokonáva svoju reč. — Či vylejete olej na zúriace vlny, aby ste ich utišili, alebo či skôr olej na oheň, aby plameň ešte vyšie vyblkol. Prosí, aby obžalovaného vyhlásili nevinným.

Po vzájomných odpovedách hovoril Lepsényi. Kto zná jeho noviny, ten vie, že ho pre urazenie kráľa priviesť na obžalobnú lavicu je opravdivý nerozum. Veď hlavnou snahou jeho novín vždy bolo to a i včul je to v srdciach čitateľov dynastické city naproti trónu a korune vzbudzovať. V tomto smere i poskytnul úsluhy, zvláštne za času Koššúthovho smutku, keď ani vo vláde Jeho Veličenstva nebolo potrebnej smelosti pozreť do očí tomu prúdu, a bola by hotová bývala nepriateľa panujúceho domu na verejné útraty pochovať. Zvláštnym to nachádza, že kráľovské pravotárstvo len v novinách, ktoré obslúhujú katolícké zásady, číha po urazení na kráľa, a kde však urazenie kráľa opravdu jesto zatvára oči, aby nevidelo. A jakúže mienku môže mať ct. kr. pán pravotár o slobodomyselnej stránke, ktorá vlni na jar bána Héderváryho, vyslanca kráľovského ani neprijala. V tomto je skutočné urazenie na kráľa. I jakúže môže mať mienku o tých, ktorí popri Wekerlému tak veľmi demonštrovali. I v tomto je urazenie na kráľa. Jakúže mienku môže mať o tých, ktorí podľa novín Jeho Veličenstva abcúgovali? I v tomto je urazenie kráľa. Či ste to čítal pán kr. pravotár, čo „Magyar Ujšág“ tieto vládne noviny z počiatku decembra písaly, že lebo Wekerle luhal, alebo kráľ nepovedal pravdy? Či sa to srovnáva s úctou kráľovi príslušnou? Divno, že tým pánom nebola ovesená pravota! Pravdaže, oni nie sú katolícki kňazi, nie sú nepriateľmi cirkevno-politických zákonov, tedy inou mierou im merajú. Verím, že spravodlivý cit ct. pánov prisajných neotupí ani mój stav, ktorý za našich časov není pospolitý ani obžalobná reč pána pravotára a vy ma za nevinného vyhlásite.

Na to prisajní sa utiahli na poradu. Asi o štvrt hodiny sa zjaviac prečítali výsledok hlasovania, ktorý bol taký, že Mikuláša Lepsényiho vyhlásili za vinného, na tom základe súd pre urazenie kráľa v novinách spáchané *na šesť mesiacov do štátného žalára a na zaplatenie útrat ho odsúdil.*

Odsúdený.

Doba katakombí, čas prenasledovania prišol.

Klesajúci liberalismus toho najzúfanejšieho prostriedka sa chytá, keď hľadá právne tituly na to, aby svojich protivníkov do žalára pozavieval.

Vo svojej obmedzenosti sa domnieva, že takto vydre nám z ruky pero, že zámku nám položí na ústa a že svoju smrť môže zastaviť.

Nie! Ani žalár nás nepomýli vo vykonávaní našej úlohy. Či apoštoli prestali rozširovať pravdu, keď ich uhodili do žalára? Nie.

I my tak činíme. Trápenia nás nezlomí. Prenasledovanie dodá nám sily. Duch Boží bude s nami i v hlbokosti žalára a pravda i tam pravdou ostane. A s nami bude i dobrý ľud. Uisťujú nás o tom na tisíce prichádzajúce listy útrpnosti. Povedomie je nám sladkou potechou. Ďakujeme za tie znaky všôbecnej útrpnosti, ktorá na nás učinkuje ako balzam. Lesk tohoto osvieti jaskyňu našebo tmavého žalára a i v nočnej tme lesklý deň spôsobí. Silu duše našej nezlo- mí, smelosť nám neodoberie samota žalára, ani plameň nášho srdca nebude môcť vyhasiť.

Posávaď sme pravdu prizvukovali, to budeme prizvukovať i potom, nedbajúc nič o to, keď oči vlády od toho i na kríž stojá.

Do sto žalárov nás môžu hodiť, môžu nás hnať cez ohnivú pece, ale chodník pravdy, zaujmy ľudu tieto noviny neopustia nikdy.

Smrť Heródesa.

Už koniec ti žitia ľudožrutné zviera,
Ukrutnosti množstvom preplnená miera,
Už koniec ti slávy!
Zahučala trúba trestu nebies hlasne,
Prísny ortel Pána sviecu tvoju zhasne,
V tmavú zem ťa vdlávi.

Zvijáš sa, trepeš sa zmorené tigrisko,
Vidíš britký palloš kolembať sa nízko,
Či ti šiju rezne.
V zúfalstva priepasti, v divých bôlov páli
Všeho sveta ťažkosť na teba sa valí,
Horké bleny, tiesne.

Hľadáš súcit srdca, rmut verného ľudu,
Tisíce otrokov horekovať budú —
Och darmo, predarmo!
Tajný chichot zuní, kde prv chvály znely,
Pekelných múk žičia párajúce strely
V tvrdé jati jarmo.

V horúčosti, žižni horia tvoje usta,
O kvapočku chládze žobreš tyran zhusta,
Prosiš neustále.
Prosby, hrozby, žiale mrzké chváču vetry,
Hnevnu, revu, škripu hajduch, dráb nešetri,
Nik neztiši pále.

V besných krčoch, lámkach praštia tvoje kosti,
Tak hniloby údov vrtkých červov hostí,
Nával kydá tuchu.
Hrmoťíš lekárom, by krotili bôle,
Drápeš rany ňadier, v ktorých trhá, kole
Jed škrtného vzduchu.

V kobár mocoš hrivu, zažmúraš okáne,
Vidíš strapy tieňov, čuješ ston, vzdychanie,
Zdráhaš sa, no márne.
Kvilba, nárek, pomsta šumí ti do ušu,
Strach, ľak, úžas, hrôza preniká ti dušu,
Zimomráz i sparno.

Šedého Hyrkána, zkántreného kráľa
Smutný, bledý obraz hory-doly váľa
Na teba zložincu!

Zničený rodom panovnej rodiny,
Vyplienené panny, udatní hrdini
Na lotorstvo špincú.

Refazami štrngá, trápi sa náramne
Úprimná ti družka, žalostná Mariamne,
Ktorúš v krvi dlávil.
Nad posteľou lieta duch zdarného syna,
Bolestno sa táže, jaká jeho vina,
Že si ho zadávil?

Nad zabitím chlapcov zalamujú matky,
Ktorých sta lev hladný zavliekol s' do jatky
A šachtoval vzteklo.
Strašný osud hromžia tie betlemské krdle,
Zdroj leje ti s tváre, dech ustáva v hrdle,
Už chytá ťa peklo.

A to sväté dieťa, vladár izraelský,
Ten rachotí trestom, hrnavicou, blesky,
Ten mrví sta víchor!
Kričiš, ziapeš hurtom, žiadaš noža ostrie,
Bys vyrútil ducha hnusnej koži, kostre,
Bys v srdce si pichol.

Nikde noža, britvy! Pi kalich len horký!
Slyš, v poteche skáču osady, pahorky,
Že raz padnú putá.
Že zaniknú trýzne, šlahy bičov trapné,
Že s kliatbami Júdska v ohavný hrob capne
Zlošť potvory krutá.

Zachodí slniečko za jordánske hory,
Vďačná hymna zbožných k nebesám sa kori
Po zgrgnutí vraha.
Bludov, neprávď hlavne zkapinavo tlejú,
Z nazaretskej chyžky vonné vanky vejú,
Sviežosť spásy drahá.

Dlhomír Polský.

Tvrdá ale osožná kázeň.

Večer bol. Slnko už dávno zašlo a ľahká hmľa kryla celý kraj. — Po hradskej volne sa poberá jeden sedliacký voz. — Vozka (kočiš), ktorý nebol iný, ako Tvrdý gazda, trebárs aj nenosil vo vačku zlaté hodinky, vedel zato toľko, že keď sa on na svojich dvoch pejkách z Opatoviec podvečer pohne, do 11-ej ľahko dorazí na breznickú stanicu.

Neraz premeral už túto cestu; — lebo ak nejaký pán prišol do Opatoviec, a na voze chcel ísť na Breznicu, alebo inde, len odkázať bolo treba Tvrdému, a on hneď prihľal.

I dnes, ako náhle ho krčmár uvedomil, by pána Kerna kupca odviezol na stanicu, ačpráve už sľniečko zapádalo, predsa sa prisľúbil. — Na pochytre sa v dvoch zlatých zjednali a o pár minút voz už hotový stál pred krčmou na cestu.

Keď sa pán Kern pohodlne usadil, dali sa na cestu.

Z počiatku bez slova sedeli jeden pri druhom, že Tvrďý skoro zadriemal; neskoršie ale zhovorčivý zostal náš kupec.

— „Predsa je len čudný tento slovenský ľud!“ — začal reč Kern.

— „Ako to rozumiete milostivý Pane?“ pýtal sa Tvrďý pretierajúc oči.

— „Nuž tak ja to rozumiem, že tento chudobný ľud len fahá, pracuje, okľká sa, a osov, užitek druhý poberú.“

— „Ver je tak!“ — vzdychol kývnúc hlavou Tvrďý gazda, a zápalil si na svoju malú fajočku.

— „Prečo nekupčí a nehandluje aj Slovák? — veď ani sľiepku nehrabe druhému!“

— „No, zato sme mi nie sľiepku“ — odvetil Tvrďý spokojne — „ale len pozrite drahý Pane dobre kupectvo, a uvidíte, že v terajších časoch zriedka ide so statočnosťou dobre a šťastlivo, a mi Slováci veru ešte dáme volačo aj na statočnosť a svedomie!“

— „Ej! čo tam svedomie! — Kde že ste sa to vy učil? Všetkým vám to váš kňaz nabil do hlavy? Sprostosť je to, a či ho už čím mám menovať; čo že vy pod týmto rozumiete?“

Tvrďý si zmraštil čelo; táto reč mu nebola po chuti.

— „Ja som síce nechodil do škôl, — pravil — ale vedľa môjho sedliackého rozumu svedomím držím to, čo mi vo mne povie a radí, čo je dobrô, zlô; čo je hriech, čo zakázané, a čo milé Pánu Bohu!“

— „Ha, ha, ha, — hriech?! — a toto je zase aký cvrčok vo vašej hlave?“ — pýtal sa smiešne kupec. — To možno, že jest Boh, trebárs ho ešte nik nevidel, ale že by ten Boh za každým chodil a každému pošepol, čo sa mu páči, čo mu je milé, a čo nie, to je nemožno; — na tomto sa človek len dobre zasmieje. Veď by to všetko ten váš Pán Boh ani nevstačil, — tak by mal priveľa práce.

Tvrďý medzi kone udrel s bičom a tuho hnal cez horu, ktorá z obidvoch strán obkľučovala cestu. — Neskoršie zase len krokom hnal, vyňal s úst malú fajočku a za sáru hu vopchal; — nahnevaný bol, ani tá mu nechutila.

Po krátkom rozmyšľaní tával sa kupca: „Hm! Nuž či by naozaj nebolo hriechu? a či len vy neveríte, že jesto?“

— „Veru ja neverím — tvrdil Kern — lebo som už veľa knížiek čítal z ktorých som sa celkom presvedčil, že hriechu nieto, a len kňazi oslepia ľud s tou sprostosťou, aby ho potom za nosom ta viedli, kde sa im len chce, aby z neho mohli sa živíť a chudobnému ľudu krv cicaf. Navravia tomu úbohému ľudu plnú hlavu takýmito sprostosťami, ale ja ako „osvietený“ človek neverím im.“

S takýmto a týmto podobnými rečami sa rozhadoval pán Kern.

Tvrďý len krokom hnal kone, aby jeho reč tým lepšie počul. Ako keby táto reč tohoto cudzieho pána veľký vliv bola naňho robila do myšlienok sa zahrúžil.

Konečne sa ohlásil: „Teda skutočne nieto hriechu? ani svedomie? — súd peklo, nebo po tomto živote?“

— „Horký že tu! Pravda že nie! — len si vyhodte z hlavy takéto čierne myšlienky, a uvidíte aký slobodný človek budete.“

— „A ak Vám ja predsa ukážem, že jesto aj hriech aj svedomie, a že veru treba nám toho vyhybovať, a toto počúvať?!“

— „Nie veru, drahý priateľko, to vy mne nikdy nedokážete, nikdy ja to neuverím!“

— „No, veď uvidíme“ — vetil Tvrďý — a s týmto obidvaja zatíchlí.

Nebo bolo jasné a nesčislým množstvom blištiačich sa hviezdíček posiaté. Hrobová tichosť panovala po celom okolí, ktorú len z času na čas porušovalo strašné húkanie sov a hrnot voza, keď sa po planej ceste z boka na bok rozhadoval.

— „Jak ďaleko sme ešte od stanice?“ — pretrhol naraz tichosť pán Kern.

— „Veru sme ešte len v pol ceste; na dve míle okolo nikde nieto dediny, ani len domčoka, — nebýva tu ani jedna duša. — Neďaleko tečie Hron, do ktorého minulého roku dvoch bohatých kupcov hodili, keď ich najprv zo všetkého orabovali. — A tam v tej huštine pred štyrmi rokmi najšli jedného štiavnického žida celého rozkusovaného.“

Táto reč aj Kernovi nahnala strachu; v celom tele sa začal triasť ako osyka. Rukou hneď do vaku čiahal a z tade vyňal revolver. Ale ako ho chce naplniť a prichistať sa oproti zlodejom, aby v čas núdzy ho môhol upotrebiť, — Tvrďý naraz mu ho vytrhne z rúk a k sebe ho vezme.

— Kupec veľmi bol prekvapnutý, vlasy mu dupkom stávaly, a čakal, čo to bude? — Ale skoro skamenel od strachu, keď voz naraz zastál; Tvrďý doľu skočí z voza a od jedu rozpálenou tvárou aj jeho zdrapí a na zem zhodí.

— „Pre Pána Boha! čo že sa vám robí?!“ — vraví Kern trasúcim hlasom.

— „Teraz Ťa zabijem“ — riekol Tvrďý dumiac a dlhý nôž vytiahne z poza sáry. — „Pomodlí sa jeden „Otče náš“ a potom Ťa odprovdám zaveziem Ťa na druhý svet, odrežem ti krk!“

— „Či ste snáď rozum ztratil? — skričal kupec, a zúfane sa chce brániť. Ale Tvrďý s takou silou ho stlačil na zem, že sa ani pohnúť nemôhol, a musel uznať, že každé namáhanie mu je darebné. — Na prosenie obrátil teda vec a taktó prehovoril:

— „Všetké peniaze vám dám, len sa mi nad životom smilujte!“

— „Keď Ťa zabijem, tie aj tak moje budú!“ — vetil Tvrďý rozhnevaným posmechom.

— „Nuž, a čo že som Vám ja previnil?“ — hovorí prosiacim hlasom Kern — že ma chcete zabiť. Myslite aj na moju úbohú ženu a deti. — Tu máte vezmite si tento mešec s peniazmi, — len ma pri živote nechajte, a prisahám, že tento váš skutok nikto sa nedozvie. — Bože smiluj sa nado mnou!“

Tvrďý teraz už popustil trasúceho sa kupca, a dôležitým hlasom taktó ho oslovil: „Teraz si celkom v mojej moci; ani tvoje peniaze, ani zbraň, ani sila, ani tvoj „osvietený“ rozum Ťa nevyslobodí z mojich pazúrov. Keď Ťa v tejto pustatine zabijem, nikto sa o tom nedozvie. Kto že by sa aj staral o teba na tomto cudzom kraji? Mňa každý za statočného človeka drží, a takýto zločin nikto neopováži sa na mňa povedať. Keby teraz taký neveriaci a bezbožný človek bol jak

ty — ľahko by ťa odprevadil do tvojho „osvieteného“ pekla; ale ja verím, že jesto Boh, ktorý dobrô odpláca a zľô tresce, ktorý všetko vie a vidí, ktorý by teda videl aj tento môj ohavný zločin, čo by v tejto pustatine spáchal. Moje *svedomie* mi vraví, že toto nesmiem vykonať, lebo že je to *hriech!*«

Dofakaný kupec na kolenách klačiac počúval túto tvrdú kázeň, a dobre oči nenechal na Tvrdom, tak pobožne sa díval naňho, ktorý spokojne a usmievajúc sa pokračoval.

— »Vysmial si nás sprostých sedliakov, že veríme, že jesto hriech a *svedomie*, ba si sa nazdal, že ti ja nedokážem, že je toto ovšem pravda. Hľa! teraz len moja viera ťa oslobodila od istej smrti. No, či teda len predsa jesto hriech a *svedomie*? Či nám je nie osožnô hriechu vyhybovať, a *svedomie* počúvať?«

Kern sa pomáli zodvihol zo zemi; nohy sa mu ešte vždy triasly, a ľedva ho vládaly; zotrel si s čela studený pot, a keď sa ho Tvrdý znova pýtal: »Či už teraz veríte, že jesto hriech a *svedomie*?« hlboko si vzdýchnul a riekol:

— »Verím, verím! — ba som presvedčený!

— »Sadnite si teda chytro na voz, teraz sa už musíme ponáhľať, aby sme do 11-jej na stanicu došli« — pravil Tvrdý, pokiaľ si nôž sa sáru vstrčil, a vytiahol zľade krátkú ľajočku, na ktorú si zapálil, a potom cvalom hnol kone na breznickú stanicu.

Ani slova nepreriekli jeden k druhému, pokiaľ na stanicu nedošli. Keď už ta prišli Tvrdý mu složil z voza jeho veci a zanesol do čakálne, kde mu pán Kern jednu desiátku chcel vstrčiť do dlane, ale on to neprijal, rieknuť: »Dve zlatky som si vyjednal, viac ani krajciara neprimem.«

— »Prímite teda aspoň môj srdečný vďak za osožné, trebárs aj trochu tvrdé naučenie. Nikdy v mojom živote ho nezabudnem!«

— »Nech vám slúži k duševnému spaseniu, pán môj drahý,« vetil Tvrdý — a ovšem vám aj bude slúžiť, ak nikdy nezabudnete, že jesto *hriech a vedomie*. Tomu vyhybujte a toto nasledujte, a tak nebudete sa mať od čoho báť.

— »Šťastlivú cestu Vám viňšujem!«

Anton Filkorn.

— **Kráľ a kráľovná v Cap-Martine.** Z Mentony sa nasledovne píše: Kráľ 12-ho februára, v útorok pred poludním o jedenástej hodine príde tam. Trochu si odpočine a ešte pred poludním pojde do Cap-Martine, kde sa až do konca februára bude zdržovať. V Cap-Martine už sú všetky pomadky porobené, aby Jeho Veličenstvo môhol podržať svoje inkognito, aby mu pokoj nikto nemútil. Pri hostinci dvacať žandárov bude stále bývať; ďalej dvanásť žandárov na koňoch s jedným poddôstojníkom zvedavých bude ďaleko držať od hostinca. Jeho Veličenstvo asi dva týždne tu ostane. Kráľovná navzdor včulajšieho zlého počasia každodenne pokračuje obyčajné prechádzky. Bola už viac-krát i v Monte-Carlove. Kráľovná Alžbeta nerobí a neprijmá návštevy. Vymínečne len Eugeniu bývalú cisárovnú prijala, ktorá za dlhší čas bola u nej. 11-ho februára odopoludňá i Gladstone, ten veľký anglický štátny muž sem prišol. I Kazimira Periera sem čakajú.

— **Nemecký cisár cárovi.** Cár Mikuláš — ako sa z Petrohradu oznamuje — 11-ho februára prijal na výsluchu dvorného maršala nemeckého cisára Vilema, baróna Eglaffsteina, ktorý mu oddal svatobný dar od nemeckého cisára: v pruskej kráľovskej porcellánovej fabrike dohotovené náradie na stôl, ktoré je vyhotovené podľa vzorky z veku Fridrika Velikého.

— **Albrecht kráľ. knieža je veľmi nemocný.** Z Arku prišol chýr, že Albrecht kr. knieža, ktorý len včul vyzdravel z nemoci, znova ostal zle. V sobotu večer dostal zapálenie pľúc. Podľa lekárskeho oznamu zapálenie pľúc sa nezväčšilo, nemocný ticho trávil noc, horúčka sa umenšila. Zapálenie pľúc vyvinulo sa z influencie, čo je ohľadom na vysoký vek nemocného, veľmi nebezpečné. V noci Maria Terezia württemberská kňažna sem prišla. Učbár Wiederhofer sem prišol.

— **Noví koruhevní páni.** Kráľ baróna Adalberta Orczyho hlavného komorníka vymenoval za krajinského sudcu; na jeho miesto hlavným komorníkom ostal gróf Aladár Andrassy, gróf Tassilo Festetich ale ostal hlavným postolným na miesto grófa Albina Csákyho, ktorý zaľakoval.

— **Ohlas madagaskárskej kráľovnej.** Noviny Politique Coloniale, následovnú proklamáciu uverejňujú, ktorú madagaskárska kráľovná ku vladárom na vidieku poslala: V Tanarívine, v Striebornom paláci. Nainandriamanpondrimu, vladárovi v Tamatave, Remmanellovi a Rasitukovi ako i každému dôstojníkovi a sudcovi. Slyšte ohlas Ranevaly, kráľovnej na Madagaskari! Ja ale vám pravím: Národ je odhodlaný, že Francúzsku ani na piad zeme nepopusti pod žiadnými podmienkami. Národ bude dotiaľ bojovať, pokiaľ len jedon jediný francúzsky vojak bude na Madagaskari. Bojovať bude v zime, bojovať bude v jaseňi a v lete. Dobre viete že vojáci z Tanarivy v lete prichodiaci sú nemocní na horúčku. Všetko porobte, aby obyvatelia na morskom brehu, k nám prišli, keď započne pršať podrškáme ich na francúzov. Jestli že s francúzmi cez leto vydržíme, vtedy budú mať horúčku, a potľcieme ich. Vy znáte ľstivosť bielych ľudí; dajte pozor, aby náš ľud sa k ním nepripojil, lebo jestli že obyvatelia na morskom brehu a obyvatelia Mozambiku sa ku francúzom pripojá, vtedy budeme vo veľkej galibe. I na to treba pozor dať, aby nedostali potravu a treba ich osamotiť od nášho ľudu. Všetko vykonajte, aby nášmu ľudu nenávisť zaštepili proti francúzom, ktorí nám vojnu vypovedali.

— **Kráľ ako domový pán vo Viedni.** Z Viedne sa píše: Kráľ kúpil palác od Filipa Haasa za dvornou operou sa 1.600,000 zlatých; kúpnu smluvu v mene kráľa podpísal rytir Chertek tajný radca jakožto riaditeľ kráľ. rodinného základiny.

— **Kočiš hlavného konsula.** Z Kairu (Egypt.) anglické noviny Times sdeľujú chýr následovného zaujímavého diplomatického styku: Medzi policiou a kočišom nemeckého hlavného konsula vada vznikla, ponač polícia nedovolila, aby voz hlavného konsula pred hostincem v jednej úzkej ulici postál. Hlavný konsul požaduje, aby jedon anglický úradník od polície bol prepustený.

— **Zbojstvo na pošte v Nürnbergu.** Nürnbergská polícia dala na vedomie budapešťanskej, že tam 24-ho januára v noci na železničnej stanici vylámali jedon poštársky voz a ho ozbíjali. Zbojníci vzali tri vrecká s peniazmi, v ktorých byly listy s peniazmi, a cenové papiere. Ozbíjaných peňazí v hotovosti bolo 137,978 mariek, cena cenových papierov učiní 227,850 frankov a niekoľko tisíc mariek. Nürnbergská polícia hľadá

jedného mladého človeka s belavými fúzami, strednej veľkosti, ktorého pred zlodejstvom okolo poštového voza obchádzali videli; Nürnbergská polícia 1000 mariek odplaty slubuje tomu, ktorý ju privedie na jeho stopu.

— **V chujavici ztroskotaná loď.** Z Halifaxu z Novej Škácie telegraf oznamuje, že americkú loď menom Clára Frind neďaleko Liverpoolu výchor vyhodil na breh. Mužstvo lode, ktoré zo 16 osôb pozostávalo, sa v mori zatopilo.

— **Prvý hrozíaci sa list.** Cár Mikuláš dostal už prvý list, v ktorom sa mu vyhrážajú. Z Varšavy telegraf oznamuje, že v Odesse a Charkove viacerí ľudia pochytili preto, pokiaľ z týchto miest viacerí hrozíacich sa listov prišlo ku cárovi a pochytených podozrievajú, že oni písali tie listy.

— **Prehltol svietiaci gáz.** Zriedkavá nehoda potkala Ludvika Bodanského 15 ročného kupeckého učňa. Pred obchodom svojho gazdu Jozefa Koppel pod 56 číslom na kerepešskej ulici čistil gázovú lampu. Veľmi svedomite konal svoju vec, lebo rúrku i vnútri chcel vyčistiť. Z toho cieľu do úst vzal gázovú rúrku, čap otvoril a chcel doňho fúknuť. Ale gáz s takou silou plinul z rúrky, že ten chlapec dost hodne z neho prehltol, tolko, že závrat dostal a spadol z rebríka. Zanesli ho do kupeckého špitála, kde pravdepodobne nezáhadne vyzdravie.

— **Tomáš Drobnina.** Z Debrecína od tamejšej polície prišiel oznam, že Tomáš Drobnina mäsiarsky tovaryš ukradol 1000 zl. a potom utiekol. Drobnina je strednej postavy, má belavé fúzy a keď utiekol, mal na sebe polovnícky klobúk.

— **Krajan.** Jakub Ferejotti je meno toho talianskeho murára, ktorého dva klamári onehdy osúdili. Sotva že vyšiel z vlaku a vkročil do hlavného mesta, pripojil sa k nemu jeden mladík, a povedal mu, že i on je talian; spolu tedy išli do mesta. Na ceste vošli do jednej krčmy. Tu ten mladý zas našol jedného známeho taliana, ktorý sa tiež k ním pripojil. Ten stasý talian bol rozhovorčivý; a dôverne sa prezradil Ferejottimu, že ma u seba 70000 marek a že ďalej chce cestovať. Shovorili sa tedy, že budú spolu cestovať, a aby sa im peniaze neztratili, že ich spolu dajú a na ceste zas vydedia každému svoje. Ten starý, ktorý sa k ním bol pripojil v krčme vyňal z vaku dve desiatky a oddal ich dvom svojim kamarátom, aby tým viac dôveru Ferejottimu povzbudil. Ferejotti potom vyňal svoje peniaze; 620 zlatých a vyčítal ich svojmu priateľovi. Tento vložil ich do jednej veľkej obálky, v ktorej i jeho peniaze boli aspoň Ferejotti tak videl, že ich vložil. Obalku pre väčšiu istotu zakrutil do jednej šatky, a oddal ju Ferejottimu, aby dával na ňu pozor. Taktá sa pohli na stanicu. Na ceste ten starší kamarát dal jednu zlatku Ferejottimu a poprosil ho, aby donesol cigarky z trafky. Ferejotti bez všetkého podozrenia išol do sklepu; pokým ten jednoduchý talian sa vrátil, už o prítivom krajanovi nebolo ani chýru a slychu, keď ale na stanici otvoril tú obálku, v nej ani svoje ani peniaze svojho kamaráta nenašol. Rozhorčený išol ku polícii na žalobu, včul polícia hľadá tých vládnych krajanov Ferejottimu.

— **Po priateľsky a šatrne.** Z Varšavy sa oznamuje, že tamejšia vrchnosť oslovila poľské noviny, aby o nemeckých pomeroch po priateľsky a čo najmožnejšie šatrne pojednávali.

— **Prednáška nemeckého cisára.** Z Berlínu telegraf oznamuje: Cisár Vilem 9-ho februára večer vo vojenskom spolku držal slobodnú prednášku o spolupráckom ústave vojska a ľudstva ohľadom na čínsku-

japonsku vojnu. Cisár so svojím synom s kniežatom Henrikom už o dve hodiny prvej prišol, nežli bolo ustanovené, do spolku a sam poukladal mapy. Prednáška, ktorú asi päťsto dôstojníkov poslúchalo, dve hodiny trvala.

— **Nemecký cisár talianskému víťazovi.** Ako »Italia Militare« oznamuje cisár Vilem sporozumením kráľa Umberta daroval generálovi Baratierimu za služby vo vojne vykonané rád červeného orla prvej triedy s mečovou ozdobou.

— **Človek mieni, Pán Boh mení.** Františ Tragor farár v Kopčanoch 3-ho februára lúčil sa horko so svojimi farníkmi v kostole, lebo obdržal inú faru, keď už mal všetko popakované na vozoch 5-ho februára náhle porazený umrel. On bol v Kopčanoch prvým farárom, za jeho času sa i kostol vystavil. Odpočinutie večné daj mu Pane!

DOPIS.

Bardiov (šárišská st.) dňa 30. januára.

Vysoko ctený pán Redaktor!

Zasvietilo nám jarné slniečko, ktorého lúče i na nás hornoviediecky kraj rozprestierajú sa, a ktorého horúce lúče i nás zohrievať začínajú. Pod týmto slnkom rozumiem váš ctený a nám milý časopis »Kreštan« ktorý nám pokrm čistej pravdy kresťanskej prináša, váš milý »Kreštan« sa i u nás už prijal a rozmnožuje sa v našich obciach pekne, teprvá teraz vidí ľud náš, že jak potrebný je časopis tento pre nás prostý národ chudobný, sotva vlastník svojho »Kreštanu« prečítal, už naň strežia druhí aby sa s ním duševne potúžili a obsah jeho zaujímavý dozvedieť mohli. Tak, jako sám vidím a presvedčil som sa, je váš »Kreštan« nielen tu, ale aj inde ten najobľúbenejší časopis slovenský, ktorý ľud rád číta a mnoho dobrého učí sa z neho. Vy kráčajte dľa vytknutého cieľa, učte pravdu, dávate radu a karháte náležite tých, ktorí toho zaslúžia t. j. kúkol čistíte od pšenice! My, ačpráve pomiešano si tu žijeme — vzdor našim konfessiam je nás katolíkov najviac, máme dva pekné veľké chrámy božie, jeden hlavný farský, druhý františkánský, ľud náš je tak horlivý a nábožný, že pred pár rokmi si založil spolok sv. ruženca ktorý si pre krásnu sochu bl. Panny Marii Lurdskej nadobudnúť, teraz asi dva roky čo sa zas spolok »Najsvätejšieho Srdca Ježišovho« v našom chráme kláštorskem založil, ku ktorému blízko 3000 duší sa prihlásilo, k úcte Najsvätejšiemu Srdcu Pána Ježiša si spolok tento tiež prekrásnu sochu »Srdca Ježišovho« kúpil, k tomu má spolok tento preuštešené krásne rúcho, z čistým zlatom a hadbábom vyšívane k svätému cieľu tomuto primerané, toto si spolok náš všetko za svoje vlastné peniažky obstaral. Školy máme dobré, pokým pod duchovnou opaterou stoja, lebo sa dietky v mravnom katolíckom duchu vychovávajú, v normalných školách chlapcov vyučujú knazi pátri z rádu Sv. Františka, v dievčenských školách vyučujú mnišky z rádu Sv. Vincenca, ktoré s jejich mravným chovaním a neunavenou usilovnosťou za príklad nielen dietkam, ale celému obecnstvu slúžia. Chcejúc niečo i o politike spomenúť, — musím zkrátiť obsah ktorý som si za cieľ vytkol, jestli mi slavná Redakcia ešte kuštkík miesta popraje? — Jako znám, máme zas nové

slavné ministerstvo na ktorého jestvovanie a účinkovanie jako viem, nielen ja, ale celý národ veľmi zvedavý je — pýtam sa kto by vedel povedať, jak dlho sa nám aj toto udrží? ja len tolko myslím, že jestli nám tou samou mierou merať budú jako predešli páni ministri? ani týmto sláva jejích dlho nepotrvá, a jako som sa dočítal, hlavný cieľ jejích je: započaté a nedokonečné zákony o civilném manželstve dokonat. Dal by Boh Všemohúci! aby sa naša ľudová stránka rozmáhala, a tým korene civilnému manželstvu za včasu podkopala. Nech žije naša ľudová stránka! S Bohom!

Katolík.

Račišdorf dňa 2 februára.

Ctený pán Redaktor!

Od dávna už očakávanej radosti sme účastni boli farnici Račišdorfski. Máme tu verejnú kaplnku, ktorá — jako sa hovorí — okolo roku 1750-ho grófka Terezia Eszterházy, manželka grófa Jura Erdódyho sudcu kráľovskej kurie, vystaviť nechála. Kaplnka táto venovaná bola P. Marie Loretanskej. Dokiaľ slavné toto pánsvo tu prebývalo a domáceho kaplana si držalo, každú sobotu litánie sa odbavovali pod vyložením prevelebnéj Sviatosti Oltárnej; včul ale každú sobotu je tam tichá sv. omša.

Z tej príčiny a potom aj prero, že kaplnka táto dosť priestorná na prostred mestečka leží, sme si ju na toľko zaľúbili, že naše adventné a pôstné pobožnosti v tejto kaplnke odbavujeme. Avšak od 1750-ho roku pekného času sa minulo, ktorý čas, veru nechal po sebe znaky po celej kaplnki, obzvlášťne ale na črvotočovom oltáre a laviciach. Vidiac toto asi od roka 1889-ho začali sme si skladať peniaze na opravenie kaplnky našej. Pri svatbách a pohreboch vždy sme pamätali na kaplnku s niekoľko krajcarmi: takto sme pomaličku nasbierali tolko že náš prevelebný pán farár Móric Alster, ktorého nám pán Boh 7. oktobra r. 1894. povolal, kaplnku dal vymalovať a objednal u Albina Jirátko, chytrného pätikostolského sochára oltár, so sochou Panny Marie v gotickom slohu za 475 zl. Oltár je umelecký shotovený a socha Panny Marie je na podiv krásna. — Dočasný náš správca duchovný Karol Lenkei tiež všemožne naliehal na to, aby sa oprava vnútrajšia čím skôr dokonala, a kaplnka zas verejným službám božím odovzdala.

Na hromnice odpoledňa zavítal k nám prevelebný p. Ján Roszbory, dekan okresu pezinského slávnostne tú kaplnku požehnal.

Uprimne musíme aj verejne ďakovať prev. pánu Jánovi Roszborymu dekanovi nášmu, za jeho dobrotu a obetivavosť, že nehľadiac ani na svoj vysoký vek, ani na neprajný čas, ani na ďalekú cestu, ráčil k nám prísť, aby len nám s požehnaním kaplnky, dychtivo očakávanú radosť spôsobíť môhol. Boh ho živ a daj mu odplatu nebeskú!

Jozef S.

Od **Nitry** dňa 4. februára.

Vysoko ctený pán Redaktor!

U nás chystajú sa už prípravy ku voľbe Latkóczyho, ktorá síce ešte nenie vypísaná, ale pravdepodobne nezadiho bude nasledovať.

Náš katol. list »Szemle« donáša o týchto pripravách článok, ktorý je tak vážny, že vám ho aspoň vo výťahu zdelujem, aby naše katolícke obecnstvo vedelo, jako sa to tuná chystá a jakým pre pokoj krajiny nebezpečným spôsobom ustrája sa táto voľba.

»Szemle« hovorí nasledovne: Jako vo spárnom letnom dni nenadále vypuká hromobitná búrka, tak i my takejto búrke hľadáme v ústrety. Naša budúca voľba bude borba o nadzemské veci oproti tupej služobnosti. Tu nebude zápasit jedna zásada proti druhej, ale zápasit bude slobody milovný občan proti otroctvu. Veď u nás o zásadách reči byť nemôže, u nás kedysi podporovali Tiszu, zakiaľ on rozkazoval na stoličnom dome, a keď upadol podporovali jeho protivníka Szapáryho, a keď Wekerle Szapáryho zručil, zastala si zaraz stoličná väčšina za Wekerlu, ako by predtým ani nebolo bývalo iného na svete. Potom prišiel Bánffy, a môhol by prísť i Belzebub, oni podporovať budú i toho, len aby sa udržali na svojom mieste. Naše stoličné zemanstvo rozličnými okolnosťami schudobnelo, a utlačené je hľadať chlieb: jedným ho teda dali, druhým ho sľubujú, a potom hovoria, že všetko, čo vychodilo školy, drží s nimi. Proti nám chcú vystaviť židov, v uzavrených zástupoch povedú ich k voľbe proti kresťanskému ľudu, čo je samo v sebe už nerozvážlivosť, a pritom úľajú, že marnivosť, ziskuchtivosť, slúžnovci a notári ostatnie vybavlia a prevahu vyzískajú.

Ešte len pred týždňom povrávali, že nebudeme v stave vykonať ani len vážnejší pohyb medzi ľudom, že sa len vystavíme posmechu, a budeme len marným prídavkom k tým väčšej oslave pre víťazstvo vládneho kandidáta. Ale dnes už i oni uznávajú, že borba bude veru tuhá: lenže ešte vždy skladajú nádej na židov a úradníkov, ktorí ten tlak, čo sa na nich prevádza z hora, budú prevádzať ďalej na dol, a ťakým činom vraj zaopatria väčšinu.

Teraz je len otázka, či bude radno židom, vytašit sa proti nám hromadne tam, kde my bojujeme o svoju vieru? Otázka je, či židia budú chcieť k vôli tejto nedožijnej vláde presvedčiť nás chápave o tom, že ich my ponavždy najdeme shromadených proti nám, a to ešte i tenkrát, keď sa pohneme do boja za ohraženú, svoju vieru. Na takú vec spoliehať sa u vlády je tá najväčšia ľahkomyseľnosť, a spolu i politická veľiká nerozvážlivosť.

Otázka je teda, či židia budú náklonní utvrdiť v nás to presvedčenie, že my ich navždycky najdeme protivných nám, ešte i tenkrát, keď my za práva svojho svedomia bojujeme, a i tenkrát, keď tieto práva nášho svedomia srovnávajú sa i s ich vlastnou vierou, veď naše protesty (proti civilnému páreniu) podpísali i židia. V tom práve záleží tá ohromná nemravnosť vládnej politiky, že z jednej strany, v živote spoločenskom, židovstvo zazerá, ale keď ho potrebuje, kommanduje ho proti kresťanskému ľudu v celých zástupoch na podporu svojich sebeckých záujmov.

Toto je taký nebezpečný prosriedok, že keby vláda ním pri budúcej voľbe (čo neveríme) zvíťazila: takéto jej víťazstvo mohlo by sa stať nebezpečnejším nad všetku jej porážku. My potom teprv neutiahneme sa so založenými rukama, ale usriadieme doma skupne všetko, čo je kresťanské, a obrátíme svoju zbroj proti tým, ktorí ku nápomoci svojich sebeckých záujmov roztriedujú obyvateľstvo podľa náboženstiev a huckajú jedno proti druhému. Z toho nastane opravdivý stav obleženia, ktorý potom bude držať občianstvo v stalom opore proti úradom, čo vláde predsa len nemôže byť ľahostajným, a tak jej víťazstvo môže pripadne košťovať oveľa viac, nežii koľko je hodno.

Boj až teprv potom nastane opravdive, keby sme dajako boli porazení. Ľud teraz za takú myšlienku

ide do zápasu, ktorá je celky jeho, ktorej on rozumie, pre ktorú má rozum i srdce dojemné, a keby raz uvidel, že jeho najdrahší poklad, jeho viera, za ktorú ide k zápasu, bola by v nebezpečenstve, a zo strany stoličnej vrchnosti potkal by sa so lživostou s podvodami a jestli treba i s násilím: to si ľud dobre zapamätá, a pomáli k tomu sebavedomiu prijde, že veď on (tak jako indickí bohovia) má stoteré ruky, kdežto každý druhý má jako známo len jednu.

Proti kresťanskému teda ľudu, keď on na obranu svojej viery ide do zápasu, vyšikovať židov, to je najväčšia čo len môže byť nesvedomitosť, a keby to židia skutočne vykonali, bola by to od nich najväčšia nerozvážlivosť, aby totižto k vôli tureckého kráľovstva p. Látkoczyho (ktoré snáď ani do Turíc nepotrva) pobúrili proti sebe spravodlivú nenávisť prebudzujúcej sa už katolíckej väčšiny obyvateľstva.

Má ona vláda ešte i druhého spolčenika, ten pluk katolíckych úradníkov; o účinkovaní tohoto úradníctva snáď neskorej.

Toľko hovorí „Szemle“ takéto prípravy sú opravdu nebezpečné. Židov viesť hromadne k voľbám na porážku kresťanov, to znamená zahrávať sa s ohňom. Dialo sa to síce i v Levoči, a bolo preto i v Levoči už dosť ostudy. Lež v Nitre je židovstva omnoho väčšia sila, a preto je v Nitre i nebezpečenstvo omnoho väčšie. Ostatne uvidíme, jak si to ešte nitrianski židia rozváža, bo dávne porekadlo hovorí, ako si kto seje, tak bude i žať. Jestli vláda už nič inšie nevie, nežli spoločne so židmi bojovať proti kresťanom — nech pamätá, že to zlomilo krky Wekerlemu, a to zlomí i krky jeho nástupníkom.

Z volebného okresu nitrianskeho.

Dňa 12-ho februára 1895.

Velactená Redakcia!

Dvojnásobná radostná zvesť koluje po našom volebnom okrese. Jedna je, že náš ablegát p. Látkoczy bude vymenovaný za štátného sekretára, a tak dostane odmenu za to, že na krajinskej diete v Budapešti zatajil cirkev kresťanskú, keď hlasoval za svetské manželstvo, a za to aby nášmu kňazstvu odňaté byly matriky. Z tohoto sa my netešíme preto že pán Látkoczy zostane tým sekretárom, ale preto že ako taký sa musí zadať za svoj mandát, a my v našom okrese budeme voliť nového ablegáta. A ponevác pevnú nádej máme, že týmto spôsobom sa ztraseme pána Látkoczyho, preto je tá zvesť pre nás radostná.

O mnoho radostnejšie ale je to, že u nás ľudová stránka, ako počujeme za kandidáta vystaví p. grófa Jána Zichyho, ktorý jakožto dobre majetný od všetkých neodvislý velmož bude opravdive zastupovať svojich voličov. Pán gróf Zichy nechce byť preto ablegátom, aby z toho ablegátstva vyžil, však on aj tak má z čeho žiť; ani preto nechce prijať mandát, aby si pritom vytľúkol nejaký úrad, alebo nejaké vyznačenie, ale jedine preto, aby sa na krajinskej diete zastával môhol ľud, o ktorý sa nikto nestará. Však pán gróf Zichy, by veru pohodlne, bez všetkých starostí môhol žiť na svojom majetku, ale jestli sa on všetkého tohoto zrekne, a chce nás na sneme zastupovať, môžeme byť presvedčení, že jeho len ten najvznešenejší úmysel vedie, a že jestli ho zvolíme naše záujmy do najlepších rúk zložíme.

Jestli by Vám ale Pán Redaktor nápadné bolo to, že já ako evanjelik už popredu som oduševnený

za pána grófa Zichyho, nuž Vám len toľko poviem, že programm ľudovej stránky, môže bárs ktorý evanjelik prijať, ktorý ešte nečo dá na svoju vieru. A či my snáď stav manželský nemáme za vec svätú? A či sa to záujmom nášeho kňazstva neprotiví že aj našim kňazom odňali matriky? Alebo či my nechceme, aby nám byly ušetrené a zanechané naše konfessionálne školy? Alebo či my neni sme kresťania, a či ľudová stránka nehovorí vo svojom programme, že bude zastávať záujmy kresťanstva? A potom jak krásne to zneje, že ľudová stránka chce brániť a zastávať záujmy ubohého ľudu a opustených remeseľníkov? A jestli môžeme komu veriť, istotne môžeme veriť takým pánom ako to stoja na čele ľudovej stránky.

Medzi ktorými ako vieme, je aj p. gróf Ferdinand Zichy, ktorý ako vieme i v žalári sedel za slobodu vlasti našej. Sem sa teda bratia evanjelici pod zástavu ľudovej stránky a grófa Jána Zichyho. Taký poriadný kresťan katolík ako je Ján gróf Zichy bude na diete zastávať aj našu evanjelickú vieru, bude chrániť aj našu autonomiu a naše náboženské školy. V pánu Látkoczy, ktorý na sneme hlasoval proti zásadám viery kresťanskej nič nemôžeme dôverovať. On by bol v stave našu autonomiu aj naše školy liberalnej vláde zapredať, a preto já ačkolvek evanjelik z uprimného srdca volám: Eljen gróf Zichy János.

Jedon evanjelický kresťan.

Knižná polica.

Katolíckemu ľudu odporúčame nasledovné knihy:

„**Kráľovná Sv. Ruženca.**“ Mesačné sošity, vychádzajú 1-ho v každom mesiaci. Predplatná cena na celý rok 80 kr. (160 halierov), Spisuje Štefan Pironcsák farár v Trstenej v oravskej stolici, u ktorého sa možno predplatiť.

„**Dom Svätý**“ čili „**Život Tobiášov.**“ Domom kresťanským k nasledovaniu predstavil Karol Latasse biskupský vikár v Nancy, v Lotaringii. Cena 85 kr.

Znovu vydáva: Fr. Richard Oswald správca fary na Teplej (Lenge o. p. Bélebánya). U toho istého vydavateľa je k dostaniu: **Ružencová knižočka.** Albána Stolcza **myšlienky o žoltári.** Cena jedného výtisku 15 kr.

„**Blahoslavený**“ P. Diego z Cadixu kňaz rádu kapucinského. Spísal: P. Norbert Stock. Poslovenčil: Alois Behúnek farár lančársky. K dostaniu: V Trnave u Žigmunda Wintera.

Pod menom: „**Ježiš**“ priateľ dietok Modlitby a piesne pre katolícké školské dietky zostavil Štefan Janovčík farár likavský. Tlačou Karla Salvu. — Nákladom vlastným.

Rozmary a žárty.

Premenil.

„Či nebýva tu pán Orel?“
 „Nie, pán Orel tu nebýva, ale pán Jastrab býva tu!“
 „Tedy tak, pán Jastrab? Vtedy som to premenil.
 Len tolko som vedel, že to je dravý vták!“

Ulahčujúca okolnosť.

Zastávateľ: „Do povahy vezmite, moji páni pri-
 sažní, že ten obžalovaný je trochu prihluchý, a tak
 hlas svedomia len ťažko môže očuť.“

Prehliadol ho.

Študent: „Strýčko, prečo že ste na raz takej
 zlej vôle?“

Strýc: „Lebo ty si tak usporiadal tvoju tvár, ako
 by si chcel peňazí požiť!“

LISTÁREŇ.

Na také listy, ku ktorým nenie pripojená
 poštová marka, osobitým listom neodpovedáme,
 odpovie sa len v listárni.

***Naše noviny „Kreštan“ velebným
 Pánom v Kristu i erga sacra sú k
 dostániu, kto by tedy zamýšľal si
 takto zaopatriť naše noviny, nech sa
 obráti na Redakciu „Kreštana.“***

Prosíme našich ct. predplatiteľov, aby, keď
 chcú obnoviť svoj predplatok, alebo noviny
 reklamovať, vždy ráčili pripojiť nápisnú obalku.

Pobedím. »Sokol.« 1) Kto chce otvorený list do novin dať,
 ten ho musí vlastným menom podpísať. 2) Náš básnik neni ten,
 ktorého sa vy nazdávate, viac nemôžeme povedať. 3) »Rozprávka
 zo života« neni dôsledne vypracovaná; cieľ by sa dosiahol, keď by
 i tak kriklavými farbami nebola vymaľovaná; a čo je hlavne, málo
 má pravdepodobnosti. Ináč usilujte sa podľa nášho návodu písať,
 môže sa vám jednúc podariť.

Pósfalu. L. R. Prosíme o pravý nápis, potom urobíme po-
 riadky.

Podkócz. Vaša dosielka zablúdila, len v tento týždeň došla
 nám do rúk. Noviny pojdu. Včel je už všetko v poriadku.

Eperjes. H. I. Že naše noviny v dvoch-troch exemplároch
 dostávate, toho príčinou je to, ponač na dosielke nevypisujete, či
 je to nový alebo starý predplatiteľ. Pre mnohú prácu sotva nám
 zbýva času to prehliadať.

Pobedím M. M. Prosíme nápisnú obalku patričného priložiť,
 lebo podľa vášho listu nemôžeme poriadok urobiť.

Ocsova. F. V. Ráďte predplatiteľom na vedomie dať, že prvé
 číslo našich novin úplne sa minulo.

Lamacs B. J. »V« a »S« nemá žiadneho politického smeru,
 najviac keď to, že podporuje vládu. Noviny bez náboženského pre-
 svedčenia, ináč ministerstvo orby ich vydáva.

Rózsahegy. Tomáš Pišut. Ráďte zaslať nápisnú obalku.

Körmöczbánya S. Gy. Všetko je v poriadku.

Rózsahegy. Piaristi. Noviny pošleme, prosíme však trochu
 trpezlivosti, ponač mnoho práce máme.

Sasvár F. R. Noviny pojdu. Predplatok od 1-ho febr. po-
 čítame.

Budapešť L. D. List pojde.

Vajda Hunyad. Noviny pošleme, prosíme o srdečné vyplne-
 nie sfúbu.

János hegy. Číslá na ukážku vďačne pošleme.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to,
 keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na
 correšpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je uno-
 vanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví po-
 štára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný
 učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo*. Keď by
 niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej
 knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho
 udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná
 reklamácia má ten osov, že poštári väčší pozor dávajú
 na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

VYOBRAZENIE

Alexander Erdély, nový to minister pravosúdia narodil sa roku
 1839 v Kiž-Jenöve. Vyučil sa v Budapešti na universite, roku 1863
 zložil pravotársku skúšku, a od r. 1863—1865 bol pravotárom v
 Budapešti. R. 1865 stal sa úradníkom pri hlavnom meste: najprv
 bol notárom pri súdnej stolici, potom hlavným notárom pri meste.
 R. 1870 pri ničotnej stolici pomocným referentom, v následovnom
 roku bol preložený ku kr. tabuli jakožto mimoriadny súdca, kde
 1875 riadnym sudcom ostal. 1888 pri kr. tabuli bol riadnym pred-
 sedom. 1891 r. ostal predsedom pri kr. tabuli v Rábe; pred dvoma
 rokmi Dezider Szilágyi ho povolal za štátneho tajomníka do mini-
 sterstva pravosúdia, a i na ministerskej stolici ho nasledoval.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.50—6.90 zl. Raž 5.35—5.40 zl. Jačmeň:
 na krm 5.90—6.15 zl. do pálenic 6.20—6.50 zl. na várku 7.10—8.00.
 Oves: 5.90—6.30. Kukurica: 6.00—6.25. Proso: 6.20—6.80. Vo
 Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 11.00—12.00. Ko-
 nopné semeno: 9.00—9.50.

3. Strova: Veľká biela fizuľa 9.00—9.25; tmavá 7.00—7.50
 okruhlá: 9.00—10.00, drobná 10.50— tarkavá 6.00—6.50. Šošovica
 7—11. Hrach 9.00—10.50. Čistá 13.50—. 21— zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 18—20. Burgyňa
 2.10—2.20. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petržefem: 5.00—
 9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 3.60—4.20. Lesné a horné
 seno 4.00—4.50 Slama. Na postielanie: 1.20—1.40. Žup 1.50—1.85.

6. Siatie: Červená datelina 50—65. Lucerna 35—50 zl. Jarní
 ladník $7\frac{1}{2}$ — $7\frac{3}{4}$ zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 395
 hospodárskych volov; 253 dojných kráv. Následovné boly ceny:
 Vyborná pára volov do jarma do 320 zl. Dojné kravy: za jedon
 kus 55—150 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 170 kusov oviec.
 Ceny: 12—18 zl. za páru, a 18—23 kr. za živý kilo. Sviný trh:
 za kilogramm 43—44. V salašoch 22.135 kusov bolo umiestnený.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 32—33 zl.
 Vosk 164—165. Vajcá 25—30. Loj. Maslo I. 100—140 zl. II. 70—120
 mc. Sianina 41.50—42., udená 47—48 zl.

Proti žaludkovým a
ladveničným nemocám,
zapchaniu stolice,
bôľu hlavy, závratu,

zlatej žile, a zapchaniu
čreva, majú veľmi dobrý
účinnok tie už od 18 rokov
chýrne

„malacké, karpatské zdravotné pilulky“

složené podľa návodu chýrneho dr. Kvapila.

— Od lekárnik **Jána Friedricha v Malackách** pri malých karpátoch. —

Cena jednej škatulky 21 kr. jedného závitku so 6 škatulkami 1 zl. 5 kr. pri nefrankovanej posilke za kolek o 5 kr. viacej. Keď sa ku cene piluliek ešte 20 kr. priloží a celý súčet na poštovej úkazke odpošle, vtedy nariadená kofkôš kamkôľvek po celej države bez poplatku sa pošla.

VÝSTRAHA! Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Ctený pán lekárnik! Mám česť vás poprosiť, buďte tak dobrý, pošlite 12 škatuliek z vašich karpátskych piluliek, o dobrom účinku ktorýchžto som sa už presvedčil a spolu aj iným budem odporúčať.

Pécska, 7-ho februára 1893.

S úctou

Dr. Edmund Temesi Rastler
okresný lekár.

Vysokocentený pán lekárnik! Prosim vašu dobrotu, pošlite na moje meno z tých vašich chýrnych a účinných »karpátskych zdravotných piluliek« dva závitky po pošte, ktorýchžto cenu ako i ostatné poštové útraty s úctou vykazujem.

Strečno, 13-ho januára 1891.

Belušovský Vincent Baross,
r. k. farár.

Urodzený pan lekárnik! Prosim z vašich karpátskych zdravotných piluliek mi 12 škatuliek s poštovou doberkou hneď poslať, aby sa ich už započaté riadne a veľmi účinné užívanie nepretrhlo.

Senica, 5-ho januára 1891.

Ján Trnovský,
pravotár.

Buďte tak dobrý z vašich výborných piluliek mi zas jeden závitok poslať, lebo i u mojich veriacich dobre účinkujú.

Brodno, 3. apríla 1892.

S úctou
Ján Uskert,
dekan.

Urodzený pán lekárnik! Račte mi zas poslať dva závitky z vašich karpátskych zdravotných piluliek, ponevác tie také chýr obsiahly v mojom okrese, že ani v jednom dome sa bez nich nemôžu zaobiť. Zvláštne sú užitočné pri ťažkostách veľkého čreva a veľmi napomáhajú trovnenie u takých, ktorí ustavične musia sedieť.

Görgény-Szt-Imre.

S úplnou úctou
Dr. Karol Herberth,
okresný lekár.

Pošlite nám poštovou doberkou 10 závitkov z tých vašich výborných karpátskych zdravotných piluliek.

Vodový liečny ústav Kaltenleutgeben,
2-ho septembra 1894.

S úctou

Dr. Vilem Winternitz učbár,
vodový liečny ústav v Kaltenleutgebene.

Urodzený pán lekárnik! Z vašich karpátskych piluliek prosím mi na dolu podpísaný nápis 6 škatuliek — poštovou doberkou poslať. — Ponevác som už zvikol v mojej rodine ich užívať, nemôžem sa bez nich zaobiť, preto včul viacej naridzujem, aby som bol na jedon čas zapoparený.

Krupina, 22-ho októbra 1892.

S úctou
Rudolf Gellér,
pravotár.

Urodzený pán lekárnik! Prosim z vašich karpátskych zdravotných piluliek 2 závitky. Cítim veľmi dobrý účinnok tých už užívaných; chcem vždy ich mať na pohotove.

Jánoshida, Szolnokm. 14. apríla 1894.

S úctou
Pavel Fábry,
farár.

Z tých mne nevyhnutné potrebných a z tých vašich výborných »Malackových piluliek« prosím s obrátením pošty mi poslať štyri obalíky poštovou doberkou.

Gyöngyös-Tarján, 26-ho októbra 1893.

Ludvik Mérhelyi,
dekan a farár.

Urodzenému pánu lekárnikovi Jánovi Friedrich v Malackách! S úctou vás upovedujeme, že naša milá matka, žena to Pavla Antala 14-ho toho mesiaca umrela v 80 roku svojho veku. Naposledi naložila nám, svojim deťom, aby sme vám uprimnú vďaku vyslovili za tie pilulky mnoho rokov poslané. S týmto vás prosíme, že i my tie isté pilulky donášať si žiadame, a prosíme vás, aby ste nám 8 balíkov a 6 škatúl poštovou doberkou poslali.

Tót-Komlós, 23-ho decembra 1894.

Susanna Antal.

3-4

MATEJ UDVARY

hodinár a šperkovník

V BUDAPEŠTI, KEREPESI-UT 57. SZ.

popri kaviarni Munkácsy.

Pravé genfské hodiny, zlaté a strieborné šperky, ďalekohledy a sklad technických nástrojov. 10-10

NAPRAVENIA NÁLEŽITE A S POISTENÍM SA VYKONÁVAJÚ.

Obrazkové soznamy ceny zdarma.

Prv

nežli by ste si tkaninu na jarné a letné šaty zaopatril, pýtajte vzorkovú sbierku hojne vyberaných a najnovějších látok zo skladu

MORICA SCHWARCA

na jemné vlnové tovary Zwittau 4. (Brno.)

I tú najmenšiu maličkosť pošlem. Nezodpovedavý tovar naspák vezmem.

Vzorky bez poplatku.

Krásnu knihu na vzorky pánom krajčiom, keď pošlú 50 kr., čo pri prvom odobere sa môže zarátať.

O Z N A M.

Romuald Zaymus rím. kat. farár bytčický,*) pošta Bytčica via Žilina (Zsolna) trenčanská stolica

☛ má na predaj ☛

I. Zemiaky včasné:

Agava zemiak okruhlý biely, plytkými očkami.
Hortensia bledočervený, podlhovaty.

II. Zemiaky strednej zrlosti:

Báthory vajcovitý bledočervený.
Kleopatra ľadvienkovitý bledočervený, plytkoočkatý.
Krakus červený, dlhý, plytkoočkatý.
Leliva červený, dlhý, plytkoočkatý.
Marius vajcovitý, bledočervený, plytkoočkatý.
Topas vajcovitý, žltý, plytkooký.

III. Zemiaky neskoré:

Amylum (škrôb) biely, ľadvienkový bez očiek.
Cibulky Cimbalské vajcovito okruhlý, tmavočervený, žltobielej dužiny.
Fidelio rožkuľnatý, fialový, na pečenie chýrny.
Gloria bieložltý, ľadvienkový, plytkooký.
Hanibal okruhlý, žltoduznatý.
Klenót (Magyar kincs, Agnellyho) veľkobufvatý, žltý.
Knieža z Lippe vajcovitý, plytkojamkatý.
Obrovský modrý veľkobufvatý, plytkoočkatý.
President Junkerov stlač. vajcovitý, bledočervený.
Pretiosa vajcovitý, biely, plytkoočkatý so žltkavou dužinou.
Prvý z Frömsdorfu, veľký, biely.
Seydewitz červený, obdĺžnovajcov, plytkooký.
Wiliam Korn stlačnovajcovitý, málo a plytkoočkatý, veľký, krásny.
Žampion škótsky biely, hlbokojamkatý žltoduznatý.
☛ Päť kilové vrečko z ktoréhokolvek rodzajú za 90 kr.
☛ Dva rodzaje po 2½ kilo, biele a červené za 1 zl.
☛ Päť kilové vrečko po jednom zemiaku z toľkých menom opatrených rodzajov, koľko len sadne na päť kilo za 3 zl.

Semeno burgundicové:

a) Oberndorfské žltého na zemi sediaceho guľateho, b) buclatopodĺžného, c) valcovitého (Mordell) rodzajú 5 kilové vrečko z dvoch prvných za 2 zl. 50 kr., z posledného za 3 zl.

3-3

*) Zapodieva sa vyše tricať rokov rozličnými zahradnícko-roľníckymi zkúškami, menovito zkúšaním zemiakov atď.

Anglický veľkozrnatý bôb:

Od dávna pestujem tento bôb čo pobočnú plodinu medzi zemiakmi a burgundicou. Za tretím do boku vyoranej brázdy nasadeným zemiakom dávam klást zrno bôbu; kde sa má sadiť priasada burgundicová, tam sa do každej druhej brázdy kladie zrno bôbu na stopu vzdáleno; potom keď je čas presádzania, sadi sa burgundica medzi dva bôby pekne rovno do riadku. Vyzerajúce struky oberajú sa; korene medzi burgundicou stojace sa vytrhajú, aby ona dostala viac svetla a tepla. Bôb dávam na múku mlet; ona je výborným krmivom pre všetky hospodárske hovädka; ona tvorí mäso; ale i na chlieb je veľmi výživným prídavkom k ražnej múke. Päť kilové vrečko za 1 zl.

Kapustné semeno brunšvicke:

Je toto rodzaj o nízkych hlúbikoch a skalotvrdých hlávkach; i v menej hlbkej ornine vydará sa; z vybraných hláv doma vypestovaného semena cena za 20 grm. 20 kr., franco v liste poslaných 20 grm. stojí 35 kr.

Francúzsky modrý mak:

z vybraných makovic 1 kilo 70 kr.

Karafijatové hrebíčk. klinové semeno:

zo spanilých v hrncoch pestovaných koreňov umele dochovaného semena 100 zrn za 70 kr. v liste franco doposlaných. (Inde mimo francovania platí sa i vyše 1 zl.) 100 zrn z Margaritských klincov franco 30 kr.

Karafijatových zohýbancov — koreňov — 10 druhov 2—3 zl. (Inde dvaraz toľko dražšie.)

Veľkobufvatých rybezlí (na dorábanie vína) dvoročných 100 korieňov 5 zl., 50 korieňov 3 zl., 25 kor. 2 zl.

Poznam. Zasielky francujem (poštové platím) preto, aby som pp. zákazníkom, objednatelom, usporil 10—12 kr; zato však **prosím peniaze poslať vopred.** Na dobierku neposielom.

Krešťanskému obecenstvu.

— uvádzam s týmto v láskavú známosť, že pod zaprotokolovanou firmou —

J. GASPARÍK

2-2

otvoril som v Turčianskom Sv. Martine na námestí

* * * * * **KNIŽNÝ A PAPIEROVÝ OBCHOD.** * * * * *

Mám teda a budem vždy držať na sklade všetky potrebné krešťanské nábožensko-modlitebné knihy a spevníky, kalendáre i rozličné zábavné a mravno-poučné spisy, školské knihy, papier rozličného druhu, ako i všetky, nielen školské, ale i v každodennom živote nevyhnutné písacie nástroje a potrebnosti.

V nádeji, že v duši nášho krešťanského obecenstva ozve sa hlas krešťanskej hrdosti a s heslom »Svoj k svojmu!« bude si hľadať všetky potrebné veci u mňa obstaráť, zaručujem vopred solidnú a správnu obsluhu a porúčam sa do stálej priazne a podpory.

V Turč. Sv. Martine, 25. januára 1895.

Jozef Gašparík.

Odkiaľ si máme obstaráť lurdské
a iné sochy, jaskyňu, krížiky, sväté
hroby, krížové cesty at.d.

od výborného sochára

Jozefa Runggaldiera

Sv. Ulrich-Gróden

(v Tirolsku)

Ponevác ten sochár slovensky nevie, prosia sa všetci tí,
ktorí chcú po slovensky dopisovať, aby sa obrátili

na Gustava Štampfl

v Budapešti, VIII. Német-utca
6. szám.

Lurdská voda

v pôvodných jedonliterových sklenicách s
obalením a bezpoplatku 2 zl. 10 kr.

Pod nápisom

„Lurdske podivne zahojenia“

s mnohými pôvodnými obrázkami ozdo-
bené dielo v krásnej plátenej väzbe 33
harkové za 2 zl. Toto dielo v ktorom sa
vyprávajú v Lurde na tom svetočýrnom
milostivom mieste od roku 1858 sa pri-
hodivšie podivnejšie uzdravenia, podľa dô-
kladného oznamu očitých svedkov, na
základe pôvodných správ zrovna z milo-
stivého miesta vzatých, čo najvrúcejšie
odporúčame. Môže sa obstaráť u hore
spomenutého

GUSTAVA ŠTAMPFL

V BUDAPEŠTI

VIII. Német-utca 6. sz.

Ohlasy pre naše noviny výlučne prijíma vydavateľstvo „Magyar Néplap“ v (Budapešť, I ker.
Döbrentey ulica číslo 18.)

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cir-
kevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú
a hneď sa môžu poslať: **Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.**

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

Krstné, sobášne a smrtné listy,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížečky pre údy občianskych spolkov a knížečky spláčováce.

Kus týchto 12 stranových knížečiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr.
Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek narídenie, cirkevné, obecné a
súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva
a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov
a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarňi alebo v takej,
ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im
vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa
budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým
honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohlade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí
si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1894. 29. septembra (I., Döbrentey-ulica 18.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.